

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Сесія I: Шлях до створення НАТУРА 2000

10.04.2026, за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Включення нових видів флори і фауни та типів природних оселищ до додатків Оселищної директиви

Олексій Марушак

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Пропозиції щодо включення нових видів флори та фауни, а також типів природних оселищ до додатків Оселищної та Пташиної Директив

Критерії для включення:

(g) Види, що становлять інтерес Співтовариства

(c) Типи природних оселищ, що становлять інтерес для Співтовариства

- Чи є вид легко розпізнаваним?
- Чи підходить вид для територіальної / суворої охорони?
- Вид не повинен бути надто поширеним, щоб його доцільно було охороняти.
- Вид не повинен належати до категорії недостатньо вивчених (data deficient) через тривалу відсутність фахівців і можливостей моніторингу, оскільки визначення територій та практична охорона будуть доволі складними.
- Для виду має бути достатньо даних про стан його популяцій в Україні, а також бажано (якщо можливо) наявність кількох (у достатній кількості для вивчення популяції(й) та збору відповідних даних) досвідчених експертів.
- Необхідно ухвалити рішення, чи слід включати вид до Додатку IV і які види — до Додатку II.
- Україна має бути спроможною виконувати зобов'язання щодо звітності (за стандартною формою даних (SDF) та Статтею 17 Оселищної Директиви щодо стану збереження).
- Потрібна інформація про те, чи трапляється вид лише в Україні, чи також в інших державах-членах Європейського Союзу (ЄС).
- Також слід враховувати майбутні зобов'язання: чи зможе Україна забезпечити охорону запропонованої кількості видів.
- В ідеалі вид має виконувати роль «флагманського» та сприяти охороні відповідних ключових для нього типів оселищ.

Пропозиції щодо включення нових видів флори та фауни, а також типів природних оселищ до додатків Оселищної та Пташиної Директив

ФОРМА ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИДИ АБО ОСЕЛИЩА,
ЩО ПРОПОНУЮТЬСЯ ДЛЯ ВКЛЮЧЕННЯ ДО ДОДАТКІВ ДИРЕКТИВИ РАДИ
92/43/ЕЕС ВІД 21 ТРАВНЯ 1992 РОКУ ПРО ЗБЕРЕЖЕННЯ ОСЕЛИЩ
І ДИКОЇ ФАУНИ ТА ФЛОРИ

ДАТА:

Пропонує: УКРАЇНА

Форма інформації про види або оселища, які пропонуються для включення до:

- Додаток I: Оселища
або
- Додаток II: Види, що потребують визначення Спеціальних територій збереження
та/або
- Додаток IV: Види, що потребують суворої охорони
або
- Додаток V: Види, щодо яких країни-члени можуть самостійно вирішувати
питання управління популяцією

Пропозиція виду
Латинська назва (з автором і роком): <i>Spermophilus pygmaeus</i> (Pallas, 1778)
Латинські синоніми: <i>Spermophilus musicus</i> (Menetries, 1832)
Загальна назва: -
Назва англійською: Pygmy Ground Squirrel
інше: (українською): Ховрах малий
Систематика:
Тип: Chordata
Клас: Mammalia
Ряд: Rodentia
Родина: Sciuridae

Пропозиція оселища
EUNIS код оселища: -
Назва оселища: -
Визначення оселища (тільки у випадку, якщо пропонується новий Підподіл у класифікації EUNIS): -

Рисунок 3. Дорослий ховрах малий, Крим, Україна. Фото І.Сікорського.

Контактна(і) особа(и) для додаткових запитань щодо цього виду або оселища:
(якщо пропозиція подається від кількох країн, будь ласка, додайте відповідних осіб для кожної країни)
Ім'я: Михайло Русін
Установа: Київський зоопарк
Поштова адреса: 04116 Київ, Берестейський пр-т 32
Країна: Україна
Телефон: +380669921168
Факс:
E-mail: ellobius.talpinus@gmail.com

Якщо не збігається з контактною особою, автор цієї форми даних:
Ім'я:
Установа:
Поштова адреса:
Країна:
Телефон:
Факс:
E-mail:

Рисунок 1. Карта поширення *Spermophilus pygmaeus*.

- у пан'європейському регіоні:

Рисунок 2. Карта поширення *Spermophilus pygmaeus* (пан'європейський регіон).

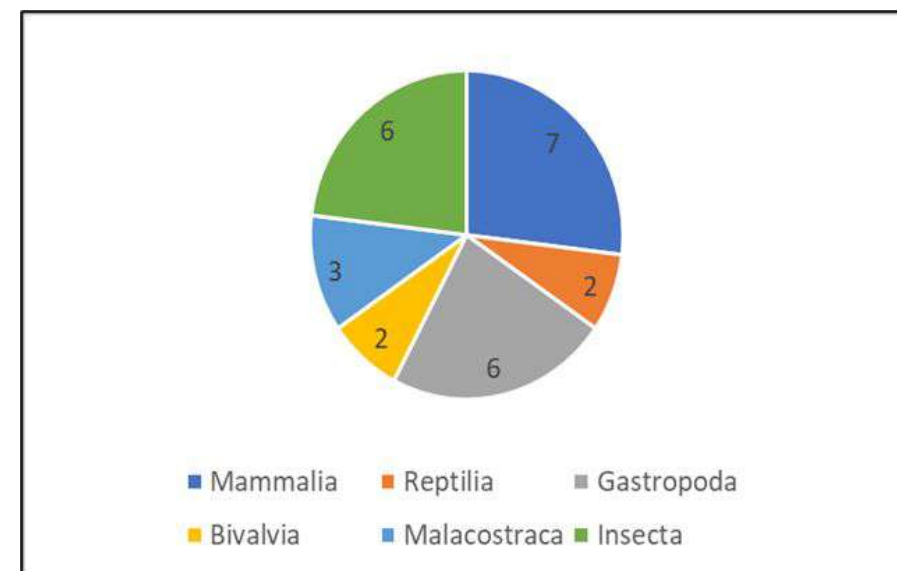
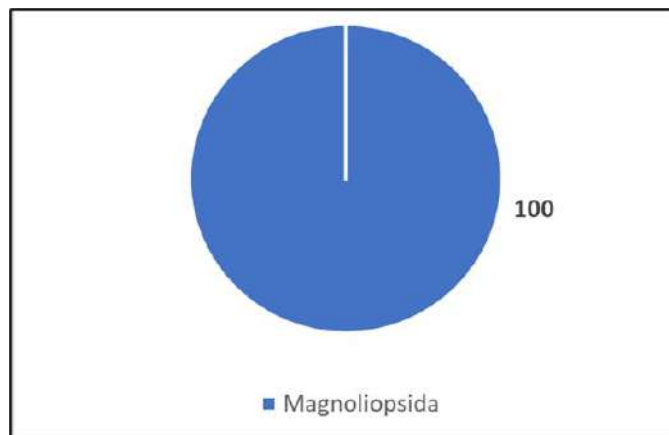
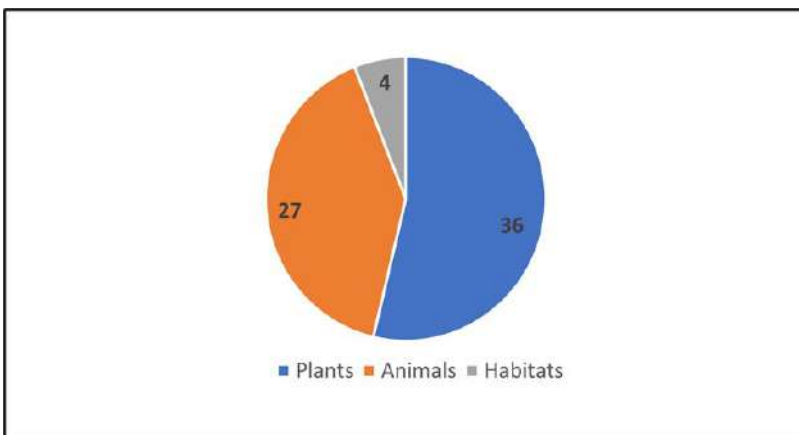
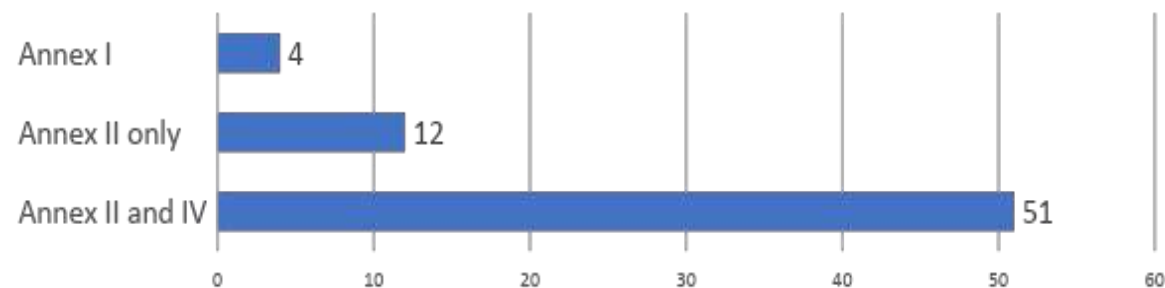
- в інших частинах світу: -

Пропозиції щодо включення нових видів флори та фауни, а також типів природних оселищ до додатків Оселищної та Пташиної Директив

Table 1. Species proposed to be included to the annexes of the Habitat Directive.

N	Species	Kingdom	Phylum	Class	Vernacular Name	*Res. #6	*BC	*RB U	*Annex	UA expert
1	<i>Desmana moschata</i> (Linnaeus, 1758)	Animalia	Chordata	Mammalia	Хохла руська	+	+		II, IV	Rusin M.
2	<i>Spalax graecus</i> Nehring, 1898	Animalia	Chordata	Mammalia	Сліпак буковинський	+	+		II, IV	Rusin M.
3	<i>Allium regelianum</i> A.Becker ex Iljin	Plantae	Tracheophyta	Magnoliopsida	Цибуля Регеля	+			II	Shapoval V.
4	<i>Steveniella satyrioides</i> (Spreng.) Schltr.	Plantae	Tracheophyta	Magnoliopsida	Стевеніела сатириподібна	+	+		II, IV	Kuzemko A.
5	<i>Achillea glaberrima</i> Klokov	Plantae	Tracheophyta	Magnoliopsida	Деревій голий	+	+		II, IV	Kuzemko A.
6	<i>Crepis purpurea</i> (Willd.) M. Bieb.	Plantae	Tracheophyta	Magnoliopsida	Скереда пурпурова	+	+		II, IV	Didukh Y.
7	<i>Crambe koktebelica</i> (Junge) N.Busch	Plantae	Tracheophyta	Magnoliopsida	Катран коктейльський	+	+		II, IV	Didukh Y.
8	<i>Lepidium turczaninowii</i> Lipsky	Plantae	Tracheophyta	Magnoliopsida	Хрінниця Турчанинова	+	+		II	Didukh Y.

Кількість видів флори та фауни та типів природних оселищ у співвідношенні до додатків Оселищної Директиви, до яких пропонується їх включити.

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Референтні списки видів флори і фауни та типів природних оселищ

Михайло Дребет

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

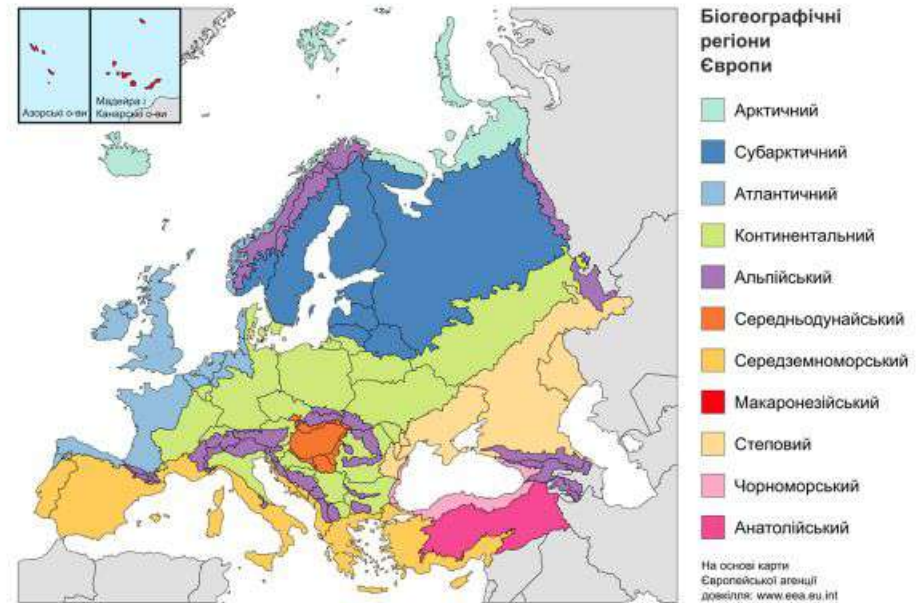
Co-funded by
the European Union

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Референтні (довідкові) списки – основа створення мережі Natura 2000:

- Визначення територій Natura 2000 (Спеціальні території збереження (SACs), Спеціальні захищені території (SPAs))
- Біогеографічної оцінки
- Оцінки достатності мережі
- Звітності (статті 12, 17)

10.04.2026, за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

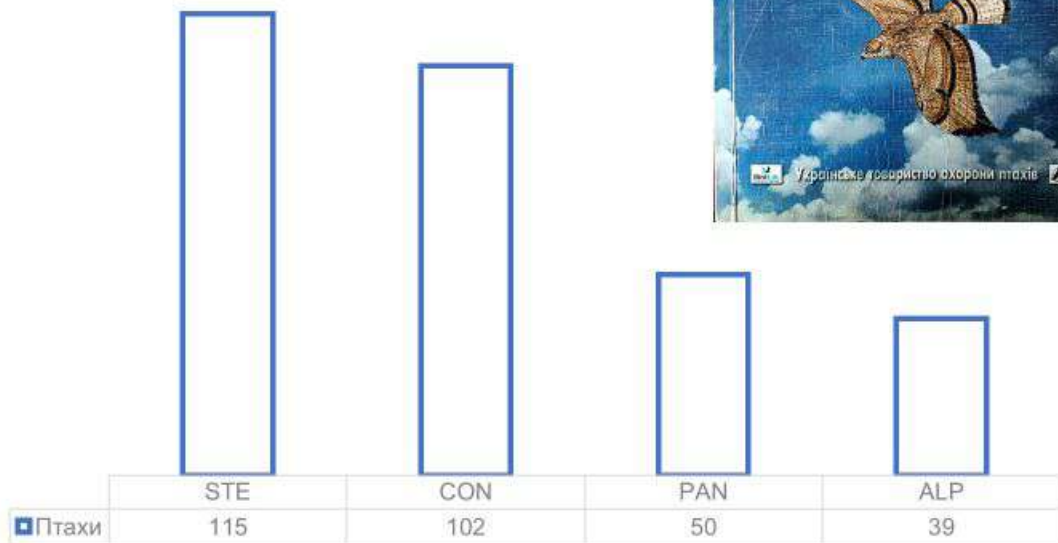

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

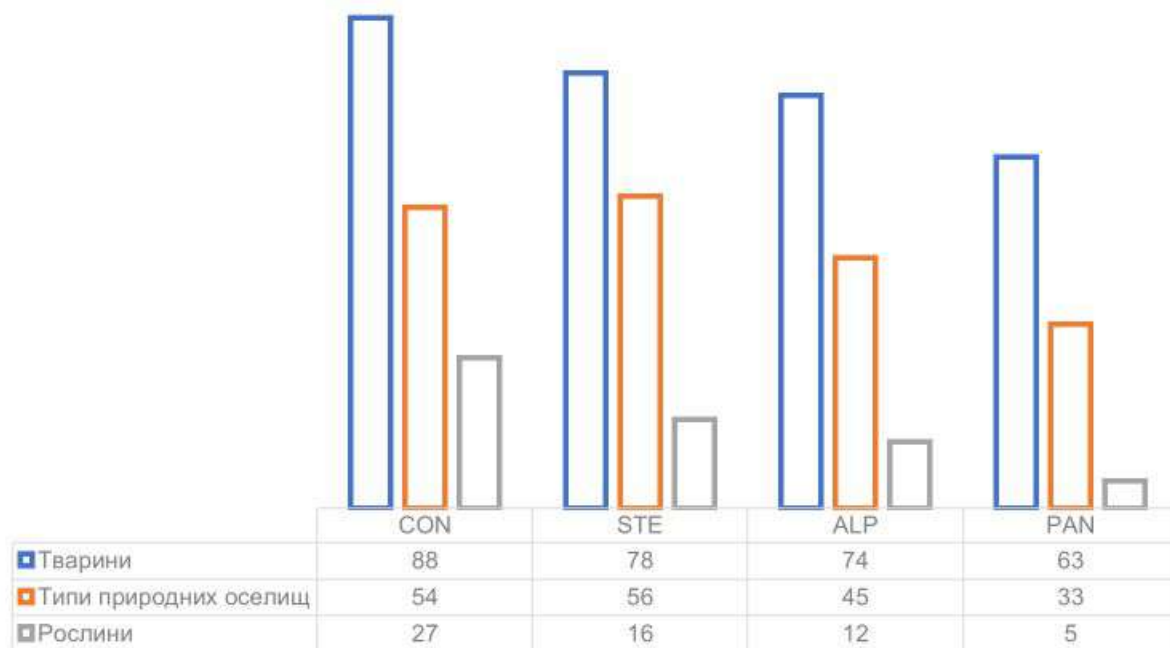

Референтний список – Птахи містить 126 видів з додатку I Пташиної директиви для яких потрібно створення Спеціальних захищених територій (SPAs)

96 видів гніздові в Україні; Практично для усіх цих видів створені Смарагдові об'єкти в Україні, окрім деяких, н-д - *Phoenicopterus ruber* тепер гніздовий вид в Україні;

Референтні списки – Тварини (303) та Рослини (60) з додатку II і Типи природних оселищ (188) з додатку I Оселищної директиви для яких потрібно створення Спеціальних територій збереження (SACs)

Розв'язання неточностей з видовою приналежністю деяких видів для Reference lists for Ukraine на прикладі рептилій

Elaphe quatuorlineata чи *Elaphe sauromates*?

У рік створення Резолюції 6 Бернської конвенції (1998) і відтак при створенні перших Animals reference lists в подальші роки, даний вид змії (відомий на сьогодні на території України) зазначався як підвид полоза чотирисмугого (*Elaphe quatuorlineata sauromates* (Schulz 1996; Stoev, 2000)). Відтак до відповідного Reference list для України даний вид було занесено як полоз чотирисмугий, а саме його видову назву - *Elaphe quatuorlineata*.

Пізніше, у 2010-х роках почали з'являтися наукові праці, що підтверджували самостійний видовий статус полоза сарматського як самостійного повноцінного виду (<https://reptile-database.reptarium.cz/Elaphe/sauromates>) (Kornilios et al., 2014).

Відтак, підвид полоза чотирисмугого з цього часу починає вважатися полозом сарматським – *Elaphe sauromates* (видом, що також, зазначається у випадючих списках видів при заповненні відповідних форм у SDF Manager при створенні стандартної форми даних для об'єкту).

На біогеографічному семінарі у Молдові (2016) представниками Секретаріату Бернської конвенції на запитання щодо того, який вид зазначати для українських об'єктів степової зони було надано коментар, що, враховуючи зміни в таксономії, вид, відомий на сьогодні як полоз сарматський (*Elaphe sauromates*) прирівнюється до полоза чотирисмугого (*Elaphe quatuorlineata*) в контексті зазначення даних змії при створенні стандартних форм даних для об'єктів Смарагдової мережі Степового біогеографічного регіону України.

В майбутньому є актуальним замінити для animals reference list для України *Elaphe quatuorlineata* на *Elaphe sauromates*

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Трансформація Смарагдової мережі в мережу Natura 2000

Анастасія Драпалюк

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Трансформація Смарагдової мережі в мережу Natura 2000

Порівняння видів

A	B	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
species	species_name	HD_name	UA_name	наявність в Україні	RedBook_UA	Bern App I	Bern App II	Bern App III	Мисливські вид	Resol 6	Bern_code	HD_priority	HD_an
1013	Vertigo geyeri	go geyeri	Закрутка болотяна	Y	зниклий	N	N	N		Y		N	Y
1014	Vertigo angustior	go angustior	Закрутка вузькорота	Y	рідкісний	N	N	N		Y		N	Y
1014	Vertigo angustior	go angustior	Закрутка вузькорота	Y	рідкісний	N	N	N		Y		N	Y
1014	Vertigo angustior	go angustior	Закрутка вузькорота	Y	рідкісний	N	N	Y	N	Y		N	Y
1016	Vertigo mouliinsiana	go mouliinsiana	Закрутка трав'яна	Y	зникаючий	N	N	N		Y		N	Y
1016	Vertigo mouliinsiana	go mouliinsiana	Закрутка трав'яна	Y	зникаючий	N	N	N		Y		N	Y
1026	Helix pomatia	h pomatia	Слимак виноградний	Y	N	N	N	Y		N		N	N
1032	Unio crassus	crassus	Перлівниця товста	Y	вразливий	N	N	N		Y		N	Y
1032	Unio crassus	crassus	Перлівниця товста	Y	вразливий	N	N	N		Y		N	Y
1032	Unio crassus	crassus	Перлівниця товста	Y	вразливий	N	N	N		Y		N	Y
1032	Unio crassus	crassus	Перлівниця товста	Y	вразливий	N	N	Y	N	Y		N	Y
1034	Hirudo medicinalis	ho medicinalis	П'явка медична	Y	вразливий	N	N	Y		N		N	N
1035	Leucorhina caudalis	orhina caudalis	Білоноська товстохвоста	Y	N	N	Y	N		N		N	N
1037	Ophiogomphus cecilia	ogomphus cecilia	Офіогомфус Цецилія	Y	вразливий	N	Y	Y	N	Y		N	Y
1037	Ophiogomphus cecilia	ogomphus cecilia	Офіогомфус Цецилія	Y	вразливий	N	Y	N		Y		N	Y
1037	Ophiogomphus cecilia	ogomphus cecilia	Офіогомфус Цецилія	Y	вразливий	N	Y	N		Y		N	Y
1037	Ophiogomphus cecilia	ogomphus cecilia	Офіогомфус Цецилія	Y	вразливий	N	Y	Y	N	Y		N	Y
1038	Leucorhina albifrons	orhina albifrons	Левкоринія білолоба	Y	зникаючий	N	Y	N		N		N	N
1040	Stylurus flavipes	irus flavipes	Дідок жовтоногий	Y	N	N	Y	N		N		N	N
1042	Leucorhina pectoralis	orhina pectoralis	Білоноська болотна	Y	N	N	Y	Y	N	Y		N	Y
1042	Leucorhina pectoralis	orhina pectoralis	Білоноська болотна	Y	N	N	Y	N		Y		N	Y
1042	Leucorhina pectoralis	orhina pectoralis	Білоноська болотна	Y	N	N	Y	N		Y		N	Y
1043	Lindenia tetraphylla	enia tetraphylla	Лінденія чотирилистова	Y	N	N	Y	Y	N	Y		N	Y
1048	Aeshna viridis	ina viridis	Коромисло зелене	Y	N	N	Y	N		N		N	N
1050	Saga pedo	z pedo	Дибла степова	Y	рідкісний	N	Y	N		N		N	N
1053	Zerynthia polyxena	nthia polyxena	Поліксена	Y	вразливий	N	Y	N		N		N	N
1056	Parnassius mnemosyne	assius mnemosyne	Мнемозина	Y	вразливий	N	Y	N		N		N	N
1057	Parnassius apollo	assius apollo	Аполлон	Y	зникаючий	N	Y	N		N		N	N
1058	Maculinea arion	ilinea arion	Синявець Аріон	Y	N	N	Y	N		N		N	N
1059	Maculinea teleius	ilinea teleius	Синявець Телей	Y	N	N	Y	N		Y		N	Y
1059	Maculinea teleius	ilinea teleius	Синявець Телей	Y	N	N	Y	N		Y		N	Y
1059	Maculinea teleius	ilinea teleius	Синявець Телей	Y	N	N	Y	N		Y		N	Y

+

NaturaDirectiveSpeciesList

ReadMe

однакові види - птахи

однакові види - інші

Показано рядків: 924 із 2,262

Трансформація Смарагдової мережі в мережу **Natura 2000**

Порівняння типів природних оселищ

Резолюція 4	Додаток I Оселищної Директиви	Обґрунтування (до звіту)	Алгоритм переходу	Обґрунтування (детальне)
A1.22 Mussels and fucoids on moderately exposed shores	1170 Reefs / Рифи.	Оселище A1.22 в Україні відсутнє. Тому необхідно проводити уточнюючі дослідження.	Пряме співвідношення	Повинно лягати в 1170 (риф), бо вищий ранг A1 - це тверді субстрати (A1 Littoral rock and other hard substrata). Але в Україні нема цього оселища. У нас із A1 скоріше є "A1.14 Mediterranean and Black Sea communities of lower mediolittoral rock very exposed to wave action". Перевірили - воно вписано у нас для двох кримських сайтів (помилково!). Можна прямо перенести в 1170 Рифи. Але з поміткою, що вказаний для України помилково (тобто те, що там вказано як A1.22 повинно було бути вказано як A3 і може бути без проблем перенесено як 1170).
A1.44 Communities of littoral caves and overhangs / Угруповання прибережних печер та гротів.	8330 Submerged or partially submerged sea caves / Цілком або частково затоплені морські печери		Пряме співвідношення	Так, воно може перетинатися із 1170 Reefs / Рифи. Але загалом A1.44 можна напряму переносити в 8330.
A2.2 Littoral sand and muddy sand / Піски та мулисті піски у літоральній зоні;	1140 Mudflats and sandflats not covered by seawater at low tide / Мулисті та піщані обмілини, які не вкриті водою під час відпливу;		Пряме співвідношення	ЛІТОРАЛЬ (ПСЕВДОЛІТОРАЛЬ) Всі морські оселища A2 (A2.2, A2.3, A2.4, A2.61) - це intertidal zone (припливно-відпливна, літораль). У нас нема як такої зони типової літоралі (яка оголюється при відпливах), у нас псевдолітораль (або mediolittoral англійською). Тут скоріше повинна бути відповідність до типу 1140, куди потрапляють Mudflats and sandflats літоральної зони (обмілини у зоні літоралі). В Чорному морі це оселища у прибойній зоні (псевдоліторалі), де домінують безхребетні (амфіподи, молоски) у відкладах, штормових викидах макрофітів, тощо. Частково - угруповання морських трав, у захищених ділянках. Можуть оголюватися при згінно-нагінних явищах. 1140 habitat type can be divided into three broad categories (clean sands, muddy sands and muds), although in practice there is a continuous gradation between them.
A2.3 Littoral mud / Мулисті відклади в літоральній зоні	1140 Mudflats and sandflats not covered by seawater at low tide / Мулисті та піщані обмілини, які не вкриті водою під час відпливу;		Пряме співвідношення	ЛІТОРАЛЬ (ПСЕВДОЛІТОРАЛЬ) Всі морські оселища A2 (A2.2, A2.3, A2.4, A2.61) - це intertidal zone (припливно-відпливна, літораль). У нас нема як такої зони типової літоралі (яка оголюється при відпливах), у нас псевдолітораль (або mediolittoral англійською). Тут скоріше повинна бути відповідність до типу 1140, куди потрапляють Mudflats and sandflats літоральної зони (обмілини у зоні літоралі). В Чорному морі це оселища у прибойній зоні (псевдоліторалі), де домінують безхребетні (амфіподи, молоски) у відкладах, штормових викидах макрофітів, тощо. Частково - угруповання морських трав, у захищених ділянках. Можуть оголюватися при згінно-нагінних явищах. 1140 habitat type can be divided into three broad categories (clean sands, muddy sands and muds), although in practice there is a continuous gradation between them.

Трансформація Смарагдової мережі в мережу Natura 2000

Порівняння стандартних форм даних Смарагдової мережі та мережі Natura 2000

Додаток 1. Таблиця порівняння SDF Natura 2000 та Emerald Network

NATURA 2000 STANDARD DATA FORM		EMERALD NETWORK STANDARD DATA-ENTRY FORM													
1. Site identification		I. SITE IDENTIFICATION													
1.1 Site type	Pre-defined options: ☐ A: site under the Birds Directive (SPA) ☐ B: site under the Habitats Directive (pSCI, SCI or SAC) ☐ C: site under both the Birds and the Habitats Directives (having identical borders)	I.1. TYPE ☐	I.2. SITE CODE <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>												
1.2 Site code	Stable unique code														
1.3 Site name	Name of the site in Latin alphabet	I.3. SITE NAME: <table border="1" style="width: 100%; height: 40px;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>													
1.3.1 Site name non-Latin alphabet (optional)	Name of the site in non-Latin alphabet														
1.4 Respondent:		I.4. FIRST COMPILATION DATE <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>M</td><td>M</td> </tr> </table>	Y	Y	Y	Y	M	M	I.5. UPDATE DATE <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>M</td><td>M</td> </tr> </table>	Y	Y	Y	Y	M	M
Y	Y	Y	Y	M	M										
Y	Y	Y	Y	M	M										
1.4.1 Name of the organisation	Free text and language tag	I.6. RESPONDENT: Name/Organisation: Address: E-mail:													
1.4.2 Contact point in the organisation (optional)	Part of the organisation responsible for the compilation of data in the SDF														
1.4.3 Postal address	Free text and language tag														
1.4.4 Functional mailbox email address	Functional Email address of functional mailbox, not personal														
1.4.5 Website with contact information	Website containing the official contact information of the organisation														
1.5 Site classification/proposal/designation dates		I.7. SITE INDICATION AND DESIGNATION/CLASSIFICATION DATES:													
1.5.1 Date site first classified as SPA	Date	DATE SITE PROPOSED AS ASCI (Emerald):	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>M</td><td>M</td> </tr> </table>							Y	Y	Y	Y	M	M
Y	Y	Y	Y	M	M										
1.5.2 SPA classification act	URI (URL or DOI) to national classification act or free text reference and language tag	DATE SITE ACCEPTED AS CANDIDATE ASCI (Emerald):	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>M</td><td>M</td> </tr> </table>							Y	Y	Y	Y	M	M
Y	Y	Y	Y	M	M										
1.5.3 Date site first proposed as SCI	Date	DATE SITE ACCEPTED AS ASCI (Emerald):	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>M</td><td>M</td> </tr> </table>							Y	Y	Y	Y	M	M
Y	Y	Y	Y	M	M										
		DATE SITE DESIGNATED AS ASCI (Emerald):	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>Y</td><td>M</td><td>M</td> </tr> </table>							Y	Y	Y	Y	M	M
Y	Y	Y	Y	M	M										
		National legal reference of ASCI designation:	<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>												

Трансформація Смарагдової мережі в мережу **Natura 2000**

I) Території, які можуть бути трансформовані у короткостроковій перспективі	Для цих територій уся необхідна інформація наявна у стандартній формі даних (SDF) та/або наукових джерелах, і автори SDF можуть надати уточнення без проведення польових досліджень. Види та оселища відповідають безпосередньо
II) Території, які можуть бути трансформовані у найближчому майбутньому (до одного року)	<p>Вони потребують додаткового аналізу наукових джерел і даних дистанційного зондування (супутникових знімків), але не вимагають проведення польових досліджень. Види та оселища переважно відповідають безпосередньо; однак у деяких випадках існує непряма відповідність, що потребує уточнення.</p> <p>До цієї категорії також належать нові території за умови наявності достатньої інформації та експертів. Ключовим критерієм є відсутність потреби у проведенні польових досліджень.</p>
III) Території, які можуть бути трансформовані лише після проведення польових досліджень (до двох років)	<p>Переважно бракує інформації про види та оселища на цих територіях — або через застарілість даних, або через те, що відповідні види та оселища не включені до резолюції Бернської конвенції.</p> <p>До цієї категорії також належать нові території, щодо яких інформації недостатньо та/або відсутні експерти, що унеможлиблює їх визначення без проведення польових досліджень.</p>
IV) Території, які не можуть бути повністю передані через недоступність	Ця категорія переважно включає об'єкти Категорії III, розташовані на тимчасово окупованих територіях. Вона також може включати об'єкти, до яких неможливо отримати доступ через обмеження доступу (наприклад, у стратегічних оборонних зонах або закритих акваторіях) або внаслідок стихійних лих.

Посилення спроможності України щодо створення мережі природоохоронних територій **Natura 2000** в рамках переговорного кластеру **4** ЄС–Україна

(Enhancing Ukraine's Capacity to Establish the NATURA 2000 Protected Areas Network under EU-Ukraine Negotiation Cluster 4)

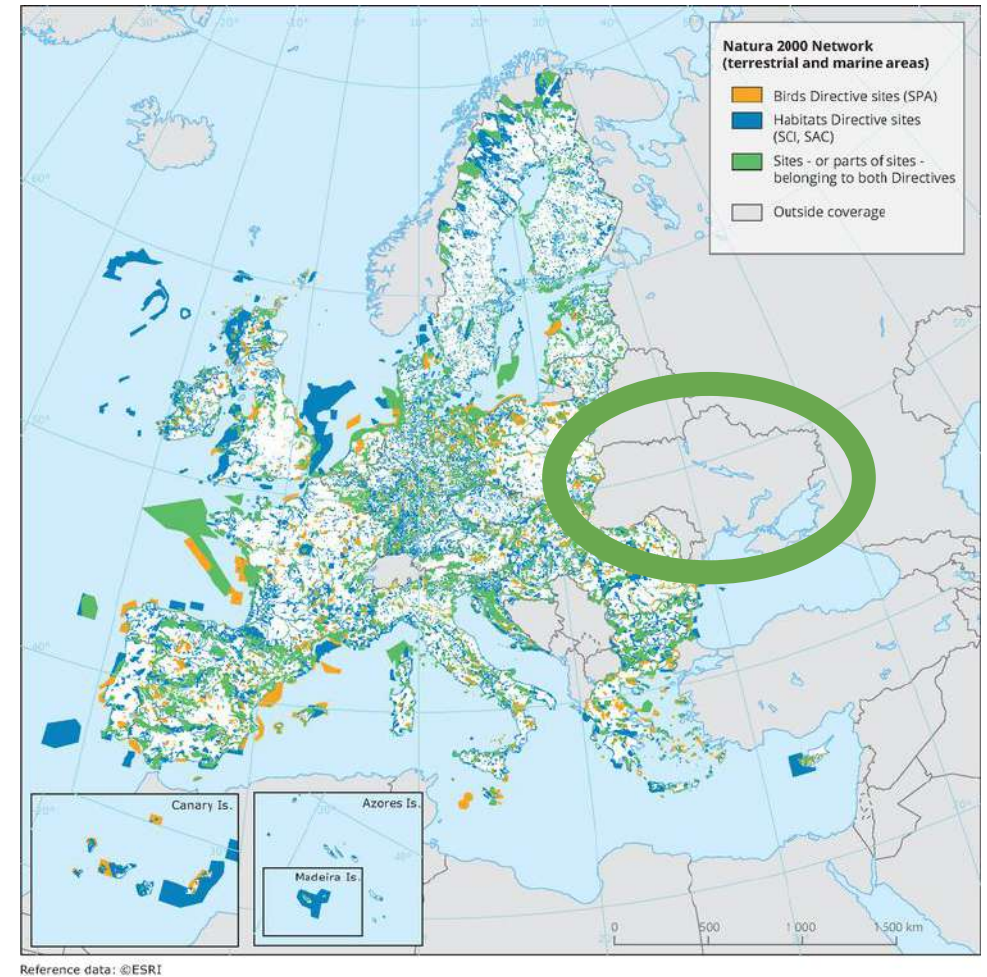
Основною метою Проєкту є підготовка України до вступу до ЄС шляхом імплементації положень статей 3 та 4 Оселищної директиви та статті 4 Пташиної директиви.

Діяльність:

- розробка додаткових інструментів для вебзастосунку “Biodiversity Viewer”
- збір даних про види і типи природних оселищ за останні 20 років та їх публікація в GBIF
- розробка та оприлюднення набору даних щодо ключових видів і оселищ, важливих для імплементації в Україні Оселищної та Пташиної директив
- формування переліку територій для створення мережі Natura 2000

Очікувані результати:

- посилення спроможності держави щодо впровадження стандартів Європейського Союзу в Україні відповідно до Оселищної та Пташиної директив шляхом створення мережі Natura 2000 ЄС;
- створення набору даних щодо запланованої мережі Natura 2000 в Україні.

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Система відступів та звітування про відступи

Анна Ковбаснюк

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Що таке відступ?

Що таке відступ?

це виняток із загального режиму суворого збереження видів, який допускається лише в особливих випадках і за суворих умов.

Від яких зобов'язань ми відступаємо?

Оселищна директива

(ст. 16 → відступ від
ст. 12-15)

Пташина директива

(ст. 9 → відступ від
ст. 5-8)

Бернська конвенція

(ст. 9 → відступ від
ст. 4-8)

обов'язок збереження оселищ

особлива охорона дикої флори

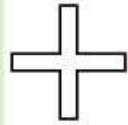
особлива охорона дикої фауни

регулювання використання видів

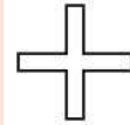
заборона певних невибіркових засобів і методів вилучення

Три ключові умови надання відступу

Є законна підстава

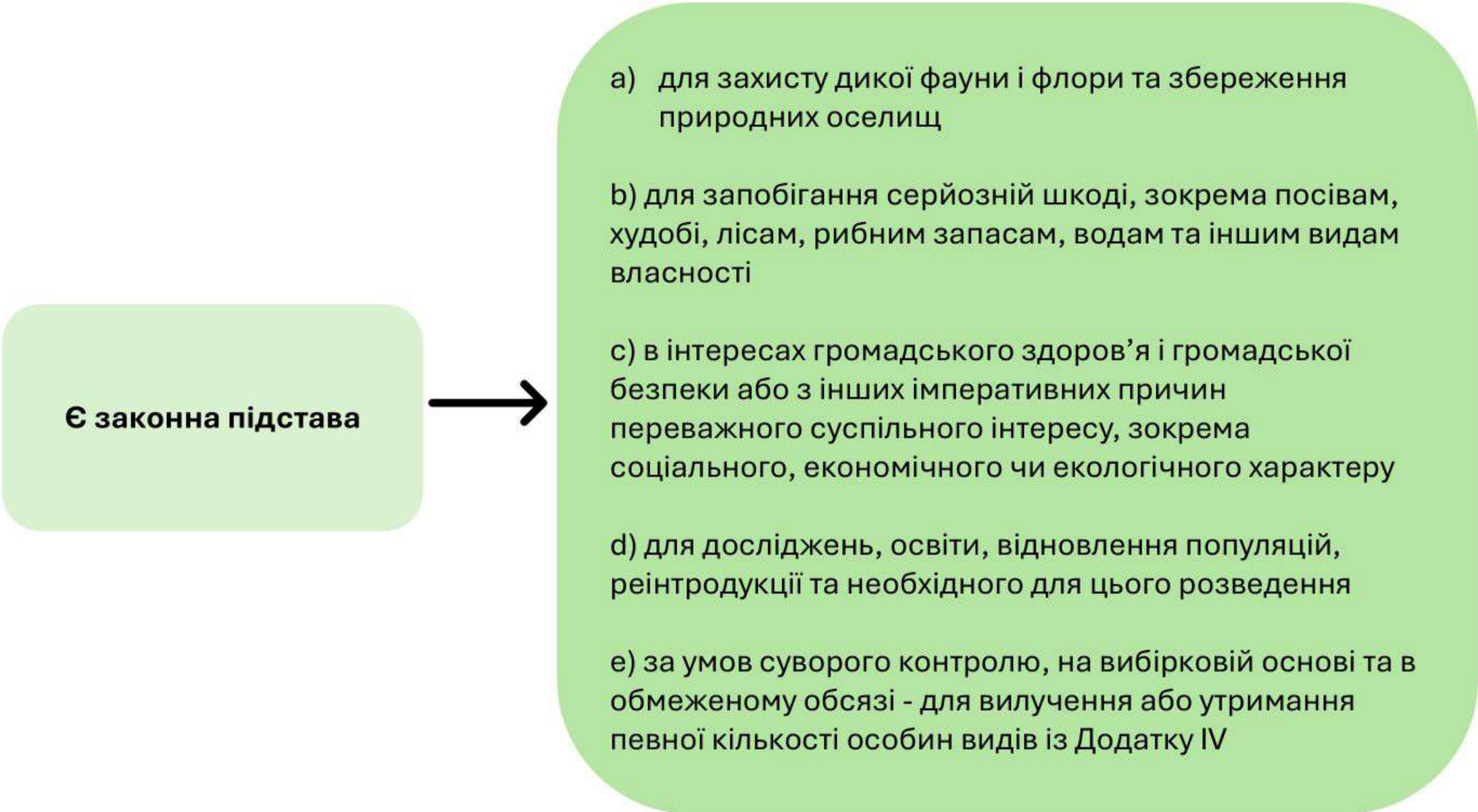

Немає задовільної
альтернативи

Немає шкоди для стану
збереження популяції

Є законна підстава

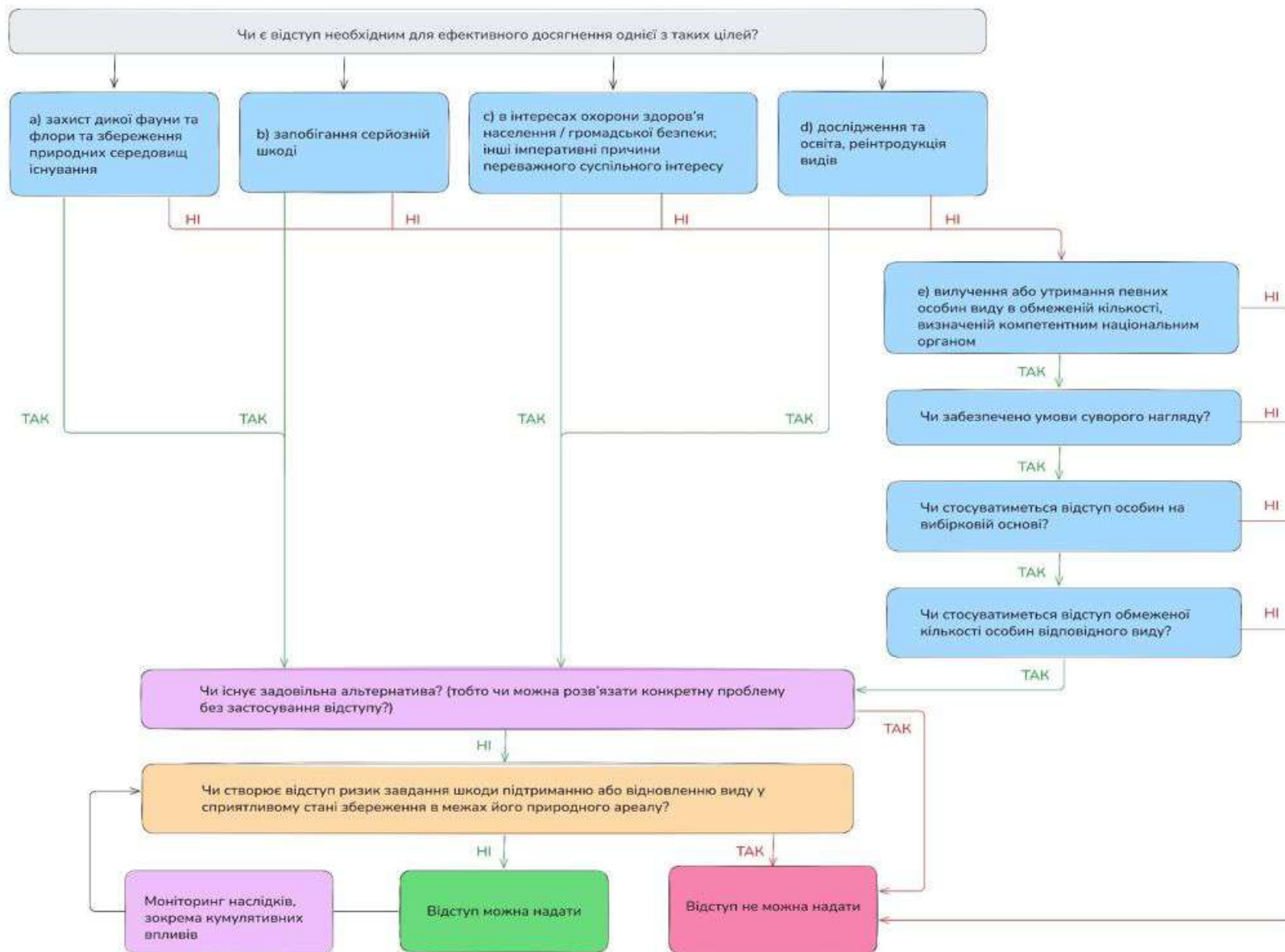
a) для захисту дикої фауни і флори та збереження природних оселищ

b) для запобігання серйозній шкоді, зокрема посівам, худобі, лісам, рибним запасам, водам та іншим видам власності

c) в інтересах громадського здоров'я і громадської безпеки або з інших імперативних причин переважного суспільного інтересу, зокрема соціального, економічного чи екологічного характеру

d) для досліджень, освіти, відновлення популяцій, реінтродукції та необхідного для цього розведення

e) за умов суворого контролю, на вибірковій основі та в обмеженому обсязі - для вилучення або утримання певної кількості особин видів із Додатку IV

Звітування

інформацію щодо
відповідних видів

причину застосування
відступу

засоби, пристрої або
методи, що
використовуються

інформацію щодо
відхилених альтернатив

обставини часу та місця

орган, що надає відступ

заходи нагляду та отримані
результати

Ситуація в Україні

законодавство не вимагає доводити

що немає іншої задовільної альтернативи

що вилучення не шкодить стану збереження популяції

в Україні не існує окремої система відступів

модель спеціального використання природних ресурсів

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Сесія II: Навчальні та презентаційні матеріали

10.04.2026, за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

План дій щодо збереження природного оселища

Анна Куземко

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

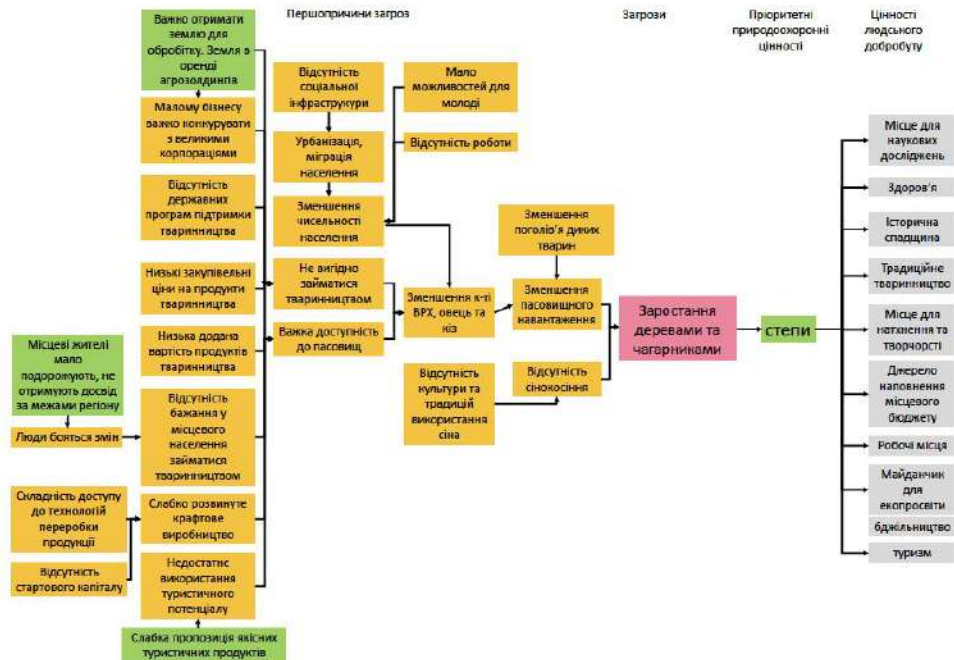
Аналіз досвіду відновлення степових біотопів з метою вдосконалення методів управління об'єктами Смарагдової мережі

Скошування трав'яного покриву та подрібнення надлишкової відмерлої біомаси

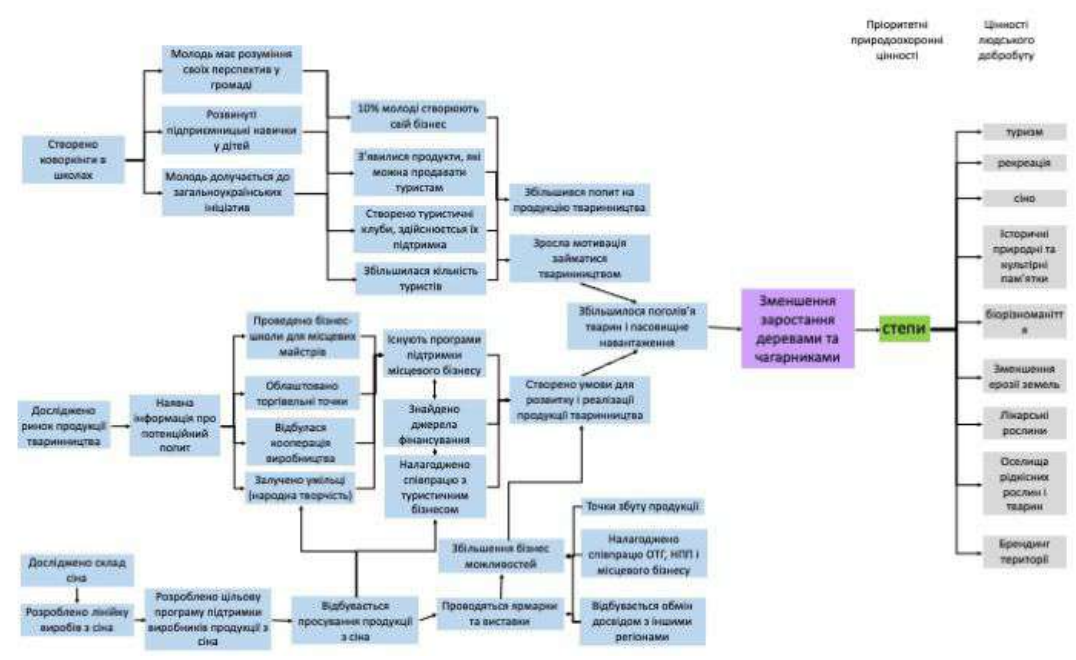

Аналіз досвіду відновлення степових біотопів з метою вдосконалення методів управління об'єктами Смарагдової мережі

Ситуаційна модель

Теорія змін

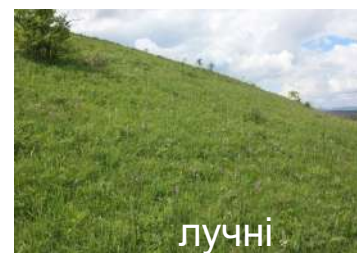
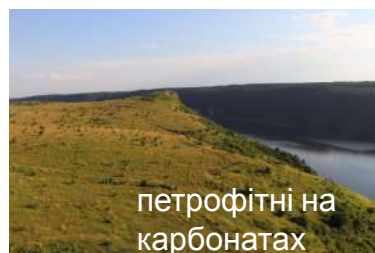
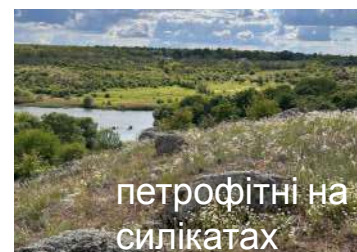

План дій щодо збереження та відновлення степових біотопів

План дій щодо збереження та відновлення степових біотопів

1. Загальний опис
2. Флора та фауна
3. Географічне поширення
4. Соціальне, історичне та культурне значення
5. Екосистемні послуги
6. Статус збереження
7. Загрози
8. Цілі та завдання охорони
9. Заходи з охорони та відновлення
10. Приклади з практики

ПЛАН ДІЙ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ТИПУ БІОТОПУ (ПРИРОДНОГО ОСЕЛИЩА) E1.2 PERENNIAL CALCAREOUS GRASSLANDS AND BASIC STEPPES / БАГАТОРІЧНІ ТРАВ'ЯНІ КАЛЬЦИФІТНІ УГРУПОВАННЯ ТА СТЕПИ

УДК 502.4:574.4:581.9
ПЗ7

*Рекомендовано до друку вченою радою Біосферного заповідника «Асканія-Нова»
ім. Ф. Е. Фальц-Фейна НААН (протокол № 2 від 20.03.2026)*

Рецензенти:

Пашкевич Н. А., доктор біологічних наук, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Буджак В. В., доктор біологічних наук, Інститут еволюційної екології НАН України

Скільський І. В., кандидат біологічних наук, Чернівецький обласний краєзнавчий музей

Автори: Куземко А., Драпалюк А., Василюк О., Бурковський О., Мойсієнко І., Шаповал В., Балашов І., Брусенцова Н., Вітер С., Гаврилук М., Геряк Ю., Марущак О., Полчанінова Н., Придюк М., Русін М., Ходосовцев О., Варуха А., Коломицев Г.

Карти поширення біотопів: Боровик Д.

Практичні приклади: Артамонов В., Дребет М., Баточенко В., Паньковська Г.

План дій щодо збереження та відновлення типу біотопу (природного оселища) / ПЗ7 за ред. А. Куземко. Чернівці : Друк Арт, 2026. 96 с.

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Аналіз достатності поточних практик моніторингу, картування і управління даними

Альона Варуха

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

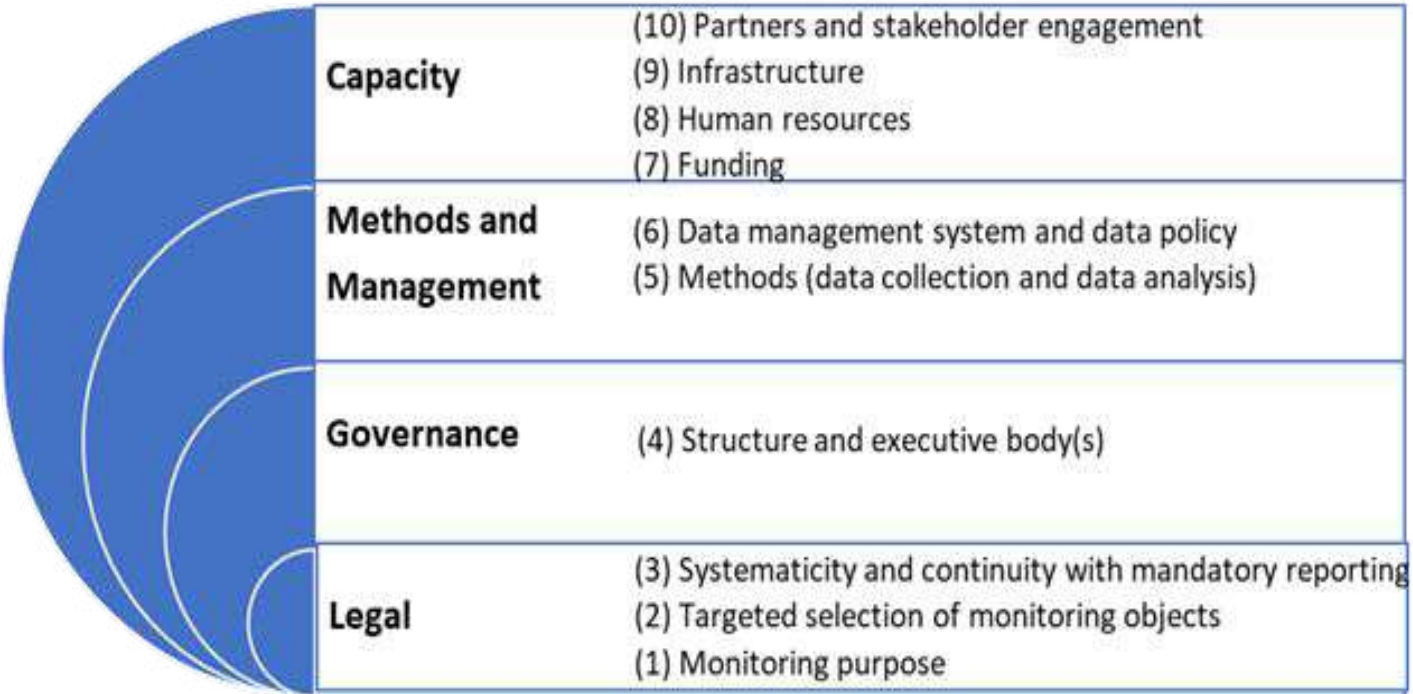
Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Рамкова структура для оцінювання та порівняння національної системи моніторингу біорізноманіття (НСМБ)

- Для оцінювання НСМБ нами було розроблено комплексну аналітичну рамку, що поєднує міжнародні керівні принципи, найкращі наукові практики та останні напрацювання політик у сфері.
- Ця рамка охоплює 4 ключові виміри: **правовий та інституційний; методології збору й управління даними**; а також **спроможність** системи.
- Кожен з вимірів було операціоналізовано через певну кількість критеріїв (від 1 до 4).
- Загалом нами було виокремлено 10 критеріїв для оцінювання НСМБ.

Рамкова структура для оцінювання та порівняння національної системи моніторингу біорізноманіття (НСМБ)

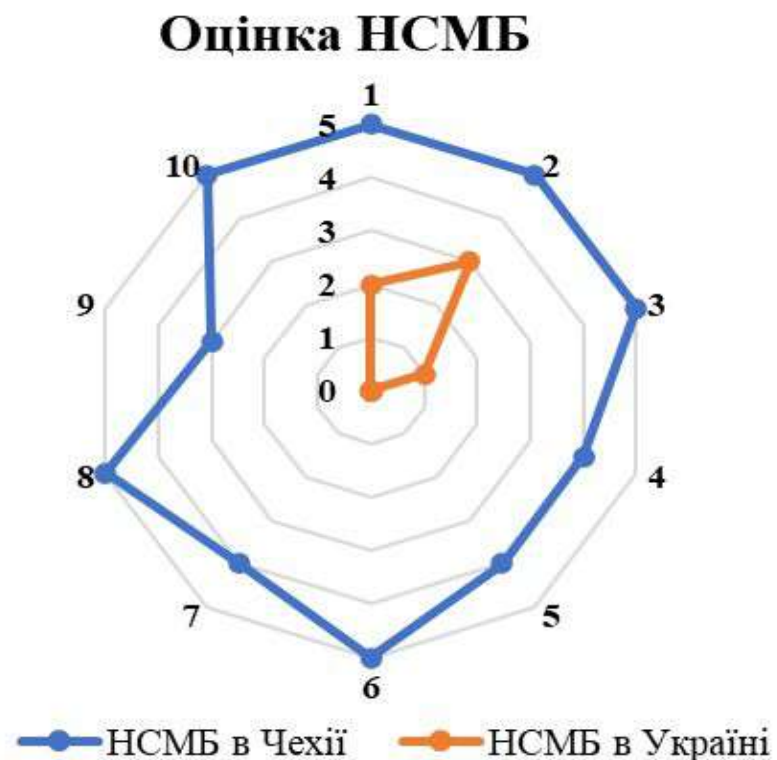
Додаток 1. Рамка, розроблена для характеристики національних систем моніторингу біорізноманіття (НСМБ) країн

Вимір	Критерій	Опис
Правовий	(1) Мета моніторингу	Визначено мету та сферу охоплення системи моніторингу, а також конкретні, вимірювані, досяжні, релевантні та обмежені в часі цілі (SMART), узгоджені з національними та міжнародними політичними цілями. Чітко встановлено правові мандати щодо здійснення моніторингу біорізноманіття.
	(2) Цільовий відбір об'єктів моніторингу	Охоплення видів і оселищ міжнародного рівня (Додатки I, II Оселищної директиви; Додаток I Пташиної директиви; Резолюції 4 і 6 Бернської конвенції) та національного рівня (Червона книга України), а також випадків відступів (стаття 16 Оселищної директиви). Пріоритети моніторингу мають бути визначені та визнані, при цьому зобов'язання, що випливають із членства в ЄС, мають найвищий пріоритет.
	(3) Системність і безперервність з обов'язковою звітністю	Наявність довгострокових програм моніторингу біорізноманіття, які підтримують національні стратегії та плани дій з біорізноманіття і забезпечують виконання зобов'язань за Оселищною та Пташиною директивами. Розроблено та застосовуються офіційні керівні принципи для уніфікованого моніторингу (визначено періодичність і інтервали моніторингових заходів, мінімально необхідні обсяги даних, відповідальність тощо).
Врядування	(4) Структура та виконавчий орган(и)	Створено управлінські структури та забезпечено інституційну координацію. Існує центральний орган виконавчої влади (а також, за потреби, регіональні структури), відповідальний за моніторинг біорізноманіття та звітування перед ЄС. Він формує відповідну державну політику та забезпечує:

- Кожен із критеріїв було детально розтлумачено щодо їх суті.
- НСМБ може бути оцінена відповідно до кожного критерію в балах від 0 до 5, з урахуванням рівня відповідності суті критерію, де 0 означає відсутність відповідності критерію, а 5 – повну відповідність критерію.
- Максимальна сума балів за всіма критеріями становить 50.

Результати порівняльного аналізу та оцінювання НСМБ у Чехії та Україні

№	Критерій	НСМБ Чехії	НСМБ України
		бали (0-5)	
1.	Визначеність щодо основної мети моніторингу	5	2
2.	Цільовий відбір об'єктів моніторингу	5	3
3.	Системність і безперервність з обов'язковою звітністю	5	1
4.	Структура та виконавчий орган(и)	4	0
5.	Методи (збір і аналіз даних)	4	0
6.	Система та політика управління даними	5	0
7.	Фінансування	4	0
8.	Кадрові ресурси	5	0
9.	Інфраструктура	3	0
10.	Партнерства та залучення заінтересованих сторін	5	0
Сума балів (макс. 50):		45	6
Частка від максимальної (макс. 100 %):		90	12

Результати порівняльного аналізу та оцінювання НСМБ у Чехії та Україні

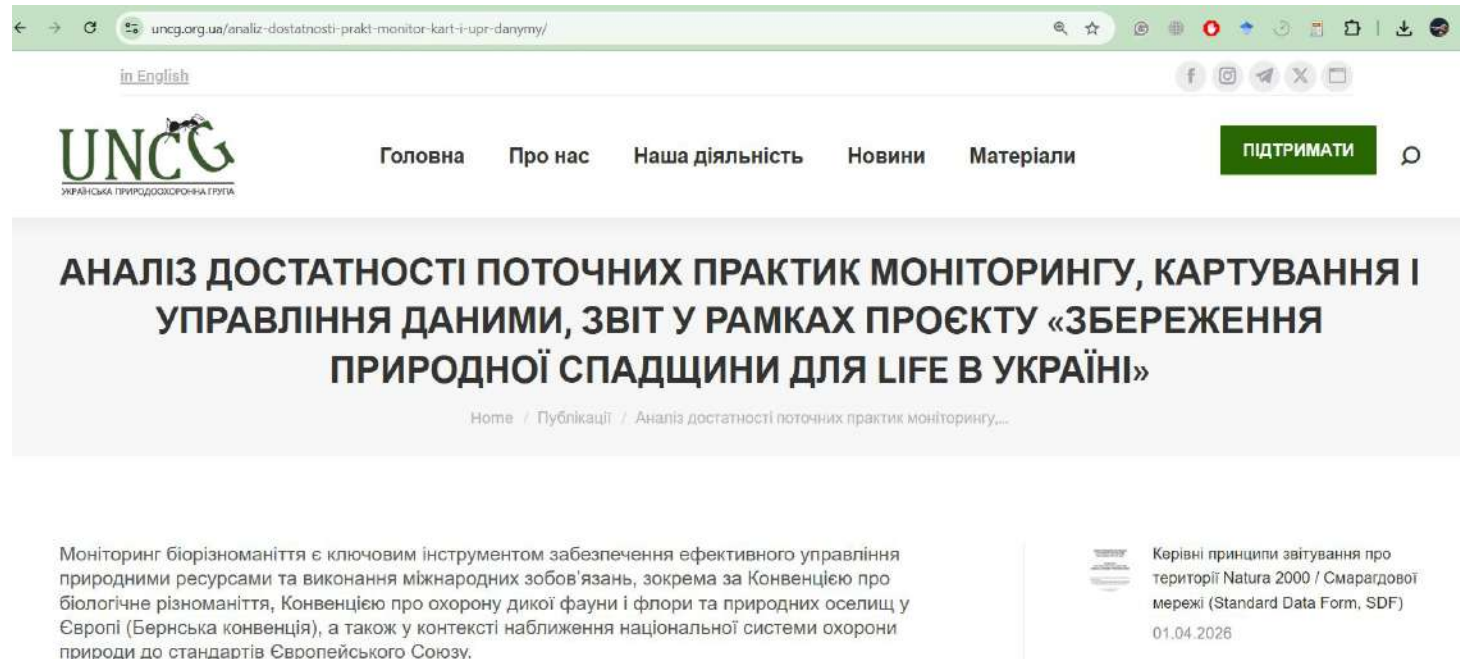

Зображення згенероване Gemini (Nano Banana 2) за описом ключових висновків зроблених за результатами проведеного аналізу.

Виявлено **кричущу необхідність посилення інституційної спроможності НСМБ** та відповідних органів, розроблення ефективних методологічних і управлінських підходів, а також налагодження тісної співпраці між органами державної влади, науковими установами, неурядовими організаціями та міжнародними партнерами з метою вдосконалення загальних підходів до моніторингу біорізноманіття й створення системи управління даними про біорізноманіття.

Це стане основою розроблення природоохоронних політик, планування та здійснення природоохоронних заходів, а, отже, запорукою ефективного збереження біорізноманіття та виконання вимог ЄС.

Аналіз достатності поточних практик моніторингу, картування і управління даними

The screenshot shows a web browser displaying the UNCG website. The URL in the address bar is uncg.org.ua/analiz-dostatnosti-prakt-monitor-kart-i-upr-danymy/. The page features the UNCG logo (Українська природоохоронна група) and a navigation menu with links for 'Головна', 'Про нас', 'Наша діяльність', 'Новини', and 'Матеріали'. A green 'ПІДТРИМАТИ' button is also visible. The main content area has a large heading: 'АНАЛІЗ ДОСТАТНОСТІ ПОТОЧНИХ ПРАКТИК МОНІТОРИНГУ, КАРТУВАННЯ І УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ, ЗВІТ У РАМКАХ ПРОЄКТУ «ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ ДЛЯ LIFE В УКРАЇНІ»'. Below the heading is a breadcrumb trail: 'Home / Публікації / Аналіз достатності поточних практик моніторингу,...'. The page content includes a paragraph about monitoring biodiversity and a sidebar with a logo and text: 'Керівні принципи звітування про території Natura 2000 / Смарагдової мережі (Standard Data Form, SDF) 01.04.2026'.

<https://uncg.org.ua/analiz-dostatnosti-prakt-monitor-kart-i-upr-danymy/>

Дякую за увагу!

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Звітування про стан збереження

Олексій Марушак

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Керівні принципи

- Настанови щодо моніторингу біорізноманіття, картування і управління даними
- Керівні принципи звітування про території Natura 2000 / Смарагдової мережі (Standard Data Form, SDF).
- Керівні принципи щодо понять та визначень. Стаття 17 директиви 92/43/ЄЕС. Звітний період 2019-2024 рр.
- Формат звітування, на який посилається Стаття 17 Директиви 92/43/ЄЕС (Оселищна Директива).
- Пояснювальні примітки для підтримки Формату Звітування, передбаченого Статтею 17 Директиви 92/43/ЄЕС (Оселищна Директива).
- Керівні принципи щодо понять та визначень. Стаття 12 Директиви 2009/147/ЄС. Звітний період 2019-2024 рр.
- Формат звітування, який зазначений у Статті 12 Директиви 2009/147/ЄС (Пташина Директива).
- Пояснювальні примітки на підтримку Формату Звітування, передбаченого Статтею 12 Директиви 2009/147/ЄС (Пташина Директива).

Офіційний вісник
Європейського Союзу

EN
L series
2023/2806

18.12.2023

ВИКОНАВЧЕ РІШЕННЯ КОМІСІЇ (ЄС) 2023/2806
від 15 грудня 2023 року
щодо формату інформації про території Natura 2000
(повідомлено під номером документа C(2023)8623)

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ.

Беручи до уваги Договір про функціонування Європейського Союзу,
Беручи до уваги Директиву Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про збереження природних оселищ та дикої фауни і флори (1), і, зокрема, другий абзац статті 4(1) цієї Директиви,
Враховуючи такі:

- (1) Стаття 3(1) Директиви 92/43/ЄЕС передбачає, що мережа Natura 2000 повинна включати спеціальні захищені території, класифіковані державами-членами відповідно до Директиви 79/409/ЄЕС (2).
- (2) Для кожної території Natura 2000 спеціальний формат надає інформацію про її площу, місцезнаходження (у цифровому геопросторовому представленні), екологічні дані щодо типів оселищ і видів, опис території та управління нею.
- (3) Цей спеціальний формат має назву «Стандартна форма даних Natura 2000» і слугує документальною для всіх територій Natura 2000.
- (4) З метою покращення доступності та якості даних, усунення важливих прогалин в інформації, зокрема щодо цілей збереження, заходів та ефективності управління, а також для узгодження «Стандартної форми даних Natura 2000» із вимогами щодо звітування відповідно до статті 17 Директиви 92/43/ЄЕС та статті 12 Директиви 2009/147/ЄС Європейського Парламенту та Ради (3), необхідно адаптувати формат, встановлений Виконавчим рішенням Комісії 2011/484/ЄС (4), з огляду на кількість та обсяг необхідних змін. Виконавче рішення 2011/484/ЄС слід замінити.
- (5) Щоб забезпечити плавний технічний перехід, державам-членам потрібен час для підготовки до використання нового формату. Тому держави-члени повинні протягом певного періоду часу продовжувати використовувати «Стандартну форму даних Natura 2000», встановлену Виконавчим рішенням 2011/484/ЄС (6).
- (6) Зміст «Стандартної форми даних Natura 2000» має регулярно оновлюватися. Рекомендуються оновлювати Стандартні форми даних щонайменше 1 раз на 6 років, використовуючи найкращу наявну інформацію для кожної території мережі, щоб надати Комісії можливість, відповідно до статті 9 Директиви 92/43/ЄЕС, періодично переглядати внесок Natura 2000 у досягнення цілей, визначених у статтях 2 і 3 цієї Директиви.
- (7) Додаткова документація, що сприяє узгодженому застосуванню «Стандартної форми даних Natura 2000» в межах ЄС, виключно зі списками кодів, технічними рекомендаціями та форматами файлів даних для передачі інформації, доступна державам-членам на Довідковому веб-порталі Natura 2000, який підтримується Європейським агентством з охорони довкілля.
- (8) Заходи, передбачені цим Рішенням, відповідають вимогам Комітету, створеного відповідно до статті 20 Директиви 92/43/ЄЕС.

(1) ОЛ 206; 22.7.1992, с. 7.

(2) Директива Ради 79/409/ЄЕС від 2 квітня 1979 року про збереження дикої фауни (ОЛ 203, 25.4.1979, с. 1).

(3) Директива 2009/147/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 листопада 2009 року про збереження дикої фауни (ОЛ L 20, 26.1.2010, с. 7).

ФОРМАТ ЗВІТУВАННЯ, ЯКИЙ ЗАЗНАЧЕНИЙ У СТАТТІ 12 ДИРЕКТИВИ 2009/147/ЄС (ПТАШИНА ДИРЕКТИВА)

Формат звітування зі статтею 12 має дві основні частини:

- Частина А – Загальний формат звітування, що надає огляд інформації щодо впровадження та загальних заходів, які виконуються відповідно до Директиви 2009/147/ЄС.
- Частина В – Формат звітування про стан і тенденції видів птахів, включаючи інформацію про впливи, заходи збереження та оцінювання спеціальними захищеними територіями.

Формат звіту слід заповнювати відповідно до інструкцій, вилічених у роз'яснювальних примітках. Додаткові рекомендації можна знайти в онлайн-ресурсі «Довідковий веб-портал статті 12».

[Дивіться докладні формати звітування за статтею 12](#)

Частина А- Загальний формат звіту	
1. Головні досягнення в рамках Директиви 2009/147/ЄС	Цей розділ необхідно заповнити один раз для всієї території держави-члена.
2. Загальні джерела інформації про впровадження Директиви 2009/147/ЄС	
3. Дослідження та роботи, необхідні як основа для охорони, управління та сталого використання популяцій птахів (статті 10 Директиви 2009/147/ЄС)	
4. Номінальні види птахів (стаття 11 Директиви 2009/147/ЄС)	
Частина В – Формат звіту про стан та тенденції видів птахів	
1. Інформація про вид	Цей розділ необхідно заповнити для всіх відповідних видів птахів держави-члена відповідно до рекомендацій, наведених у примітках.
2. Період	

Cover photo: Eurasian nuthatch, © Otters Oerpmans

Остаточна версія | Листопад 2022

ФОРМАТ ЗВІТУВАННЯ, НА ЯКИЙ ПОСИЛАЄТЬСЯ СТАТТЯ 17 ДИРЕКТИВИ 92/43/ЄЕС (ОСЕЛИЩНА ДИРЕКТИВА)

Формат звітування за статтею 17 складається з п'яти основних частин:

- **Частина А – Загальний звіт:** надає огляд впровадження та загальних заходів, які виконуються відповідно до Директиви 92/43/ЄЕС.
- **Частина В – Формат звітування про основні результати спостережень відповідно до статті 11** щодо видів, зазначених у Додатку II, IV і V Директиви 92/43/ЄЕС (Важкі про види): містить довідкову інформацію для оцінки стану збереження виду.
- **Частина С – Оцінка стану збереження виду (Матриця оцінки виду):** матриця оцінки, що використовується для визначення стану збереження виду на основі інформації з звітів Частини В. Включення щодо оцінки кожного виду також подано в відповідному звіті Частини В.
- **Частина D – Формат звітування про основні результати спостережень відповідно до статті 11** щодо типів оселищ, зазначених у Додатку I Директиви 92/43/ЄЕС (Важкі про типи оселищ): містить довідкову інформацію для оцінки стану збереження типу оселища.
- **Частина Е – Оцінка стану збереження типу оселища (Матриця оцінки типу оселища):** матриця оцінки, що використовується для визначення стану збереження типу оселища на основі інформації з звітів Частини D. Включення щодо оцінки кожного типу оселища також подано в відповідному звіті Частини D.

Важко із цих розділів містить кілька повільних, які необхідно заповнювати відповідно до інструкцій, наведених у «Пояснювальних примітках». Пояснювальні примітки надають необхідні рекомендації щодо заповнення полів і містять посилання на інші необхідні матеріали, такі як

Фото на обкладинці: © Frank Vassier

у рамках проекту «Збереження природної спадщини для Європи, України та Східної Європи» (20148549 – LIFE23-PR-02-CON/Nature/UE/Україна).

Автори	Катерина Коваленко, Анастасія Курган, Анастасія Дікачак
Назва документа	Методика дослідження територій для Реєстру ЄС: збереження навколишнього середовища
Назва документа	ГЛН: Методика моніторингу територій для Реєстру ЄС
Тема документа	08.04.2026

НАУКОВО-АДАПТОВАНИЙ ПЕРЕКЛАД МЕТОДИК МОНИТОРИНГУ ВИДІВ РОСЛИН І ТВАРИН, А ТАКОЖ БІОТОПІВ (ПРИРОДНИХ ОСЕЛИЩ),
які охороняються на території Європейського Союзу та занесені до списку «Оселищної Директиви»

Обговорення імплементації природоохоронного законодавства ЄС в Україні
Новини • 08.04.2026

10 квітня 2026 року відбудеться семінар на тему «Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС» — обговорення ключових документів, які формують основу мережі Natura 2000 в Європі.

[Детальніше](#)

GUIDELINES FOR REPORTING ON NATURA 2000/ EMERALD NETWORK TERRITORIES (SDF)

Переклад з англійської мови на українську мову здійснено за підтримки проекту «Збереження природної спадщини для Європи, України та Східної Європи» (20148549 – LIFE23-PR-02-CON/Nature/UE/Україна).

Керівні принципи звітування про території Natura 2000 / Смарагдової мережі (Standard Data Form, SDF)

Публікації, Робочі документи • 01.04.2026

Переклад включає детальну табличну форму з поясненнями до кожного поля, а також розширені текстові інструкції щодо заповнення, включно з рекомендаціями.

[Детальніше](#)

Настанови щодо моніторингу біорізноманіття, картування і управління даними

Публікації, Робочі документи • 09.04.2026

В основі документа лежить ґрунтовний аналіз досвіду країн ЄС, чия модель централізованого управління даними та картування визнана однією з найбільш ефективних.

[Детальніше](#)

Науково-адаптований переклад методик моніторингу видів рослин і тварин, а також біотопів, які охороняються на території ЄС та занесені до додатків Оселищної Директиви

Публікації • 07.04.2026

Ці методики добре апробовані, і можуть бути використані для моніторингу тих самих об'єктів в межах нашої держави.

[Детальніше](#)

UNCG представили україномовний переклад керівних принципів звітування для територій Natura 2000 та Смарагдової мережі

Новини • 02.03.2026

Документ є важливим

На шляху до Natura 2000: UNCG опублікувала методичні рекомендації ЄС щодо звітування за Пташиною та Оселищною директивами ЄС

ПЛАН ДІЙ
щодо збереження та відновлення типу біотопу (природного оселища)
в межах національної мережі Natura 2000

План дій щодо збереження та відновлення біотопу E1.2: багаторічні трав'яні кальцифітні угруповання та степи в Україні (2026–2036)

Публікації, Робочі документи • 26.03.2026

Переклад формату звітування щодо стану збереження та оселищ згідно зі Статтею 12 Директиви 2009/147/ЄС, Статтею 17 Директиви 92/43/ЄЕС, супутніх приміток та керівних принципів

Публікації, Робочі документи • 22.02.2026

Цей документ є перекладом та адаптацією оновленої Стандартної форми даних (Standard Data Form, SDF), що використовується для опису територій мережі Natura 2000. Він містить уніфіковану структуру для збору інформації про природні оселища, види флори і фауни, їхній стан збереження, поширення, загрози та заходи охорони. Документ забезпечує основу для формування науково обґрунтованих рішень щодо включення територій до мережі Natura 2000.

Переклад включає детальну табличну форму з поясненнями до кожного поля, а також розширені текстові інструкції щодо заповнення, включно з рекомендаціями щодо методів збору даних, оцінки чисельності видів та площ оселищ. У документі також враховано відмінності між підходами до звітування в рамках Смарагдової мережі та Natura 2000, що дозволяє використовувати його як практичний інструмент для трансформації існуючих територій.

Документ орієнтований на широке коло користувачів — від фахівців природоохоронної сфери та науковців до представників органів влади та громадських організацій. Він також може бути корисним для освітніх цілей і сприятиме підвищенню якості даних про біорізноманіття в Україні, що є необхідною передумовою для ефективного планування охорони природи та інтеграції до європейських екологічних політик.

Завантажити документ:

Практичні аспекти імплементації Оселищної та Пташиної директив ЄС

Книга «Природоохоронні території європейського значення в Україні»

Олексій Василюк

за результатами LIFE23-PRE-CZ-ConNaturLIFE Ukraine

10.04.2026

Київ

Ministry of the Environment
of the Czech Republic

Природоохоронні території європейського значення в Україні

Смарагдова мережа в Україні The Emerald Network in Ukraine

Створення Смарагдової мережі є частиною євроінтеграційних вимог до України.

The designation of the Emerald Network is part of Ukraine's European integration requirements.

Смарагдова мережа в цифрах:
The Emerald Network in numbers:

1/5

Смарагдової мережі Європи охороняється Україною
of the Emerald Network in Europe is protected by Ukraine

377

затверджених об'єктів
of approved sites

14,4% +5,9%*
територіальних вод охороняється затвердженими об'єктами Смарагдової мережі
of marine protected by approved Emerald Network sites

166

номінованих об'єктів
of nominated sites

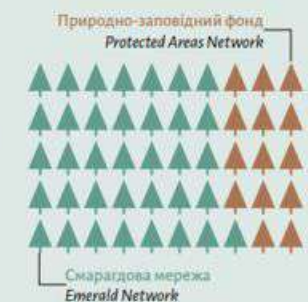
11,4% +4,5%*
суші охороняється затвердженими об'єктами Смарагдової мережі
terrestrial areas protected by approved Emerald Network sites

* у разі затвердження номінованих об'єктів
* subject to approval of the nominated sites

77%

площі територій природно-заповідного фонду України потрапляють у Смарагдову мережу
of the area of the Protected Areas Network of Ukraine is included in the Emerald Network

Території Смарагдової мережі займають площу в 2,6 рази більшу за природно-заповідний фонд.
Emerald Network sites cover an area 2.6 times larger than Protected Areas Network of Ukraine.

- Легенда**
Legend
- затверджені Смарагдові об'єкти
Approved Emerald Network sites
 - номіновані Смарагдові об'єкти
Nominated Emerald Network sites
 - території природно-заповідного фонду (ПЗФ)
Protected Areas Network

- Ч
- ЛВ
- ЛН
- ЛО
- ХТ
- ЗК
- ЗП
- ІВ
- К
- КД
- ЛП
- ЛВ
- МК
- ОД
- ПД
- РВ
- СМ
- ТР
- ХВ
- ХН
- ХМ
- ЧК
- ЧВ
- ЧГ
- ХМ

Захід України
Continental and Alpine
Western of Ukraine
Continental and Alpine

Львівська область Lviv Region

Смарагдова мережа Львівщини в цифрах:
The Emerald Network of Lviv Region in numbers:

3277 km²

що за площею в півтора
рази більше за місто Токіо
which is one and a half times
larger than the city of Tokyo

4,5%

від площі Смарагдової
мережі в Україні
of the area of the Emerald
Network in Ukraine

15%

від площі
Львівської області
of the area
of Lviv Region

78,2%

територій природно-заповідного фонду
області входить до Смарагдової мережі.
of the region's Protected Areas Network is
included in the Emerald Network.

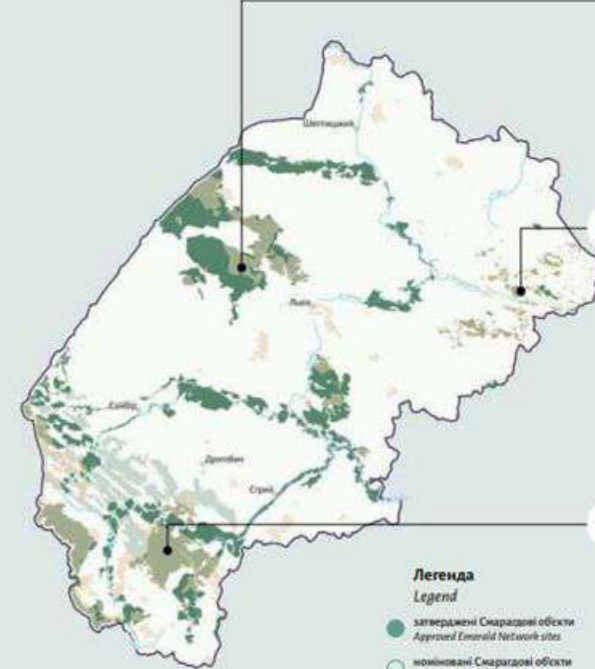
Природно-заповідний фонд
Protected Areas Network

Смарагдова мережа
Emerald Network

Смарагдова мережа забезпечує охорону
рідкісних видів і оселищ на території,
у півтора рази більший за площу ПЗФ.
The Emerald Network ensures the protection
of rare species and habitats over an area one
and a half times larger than the Protected Areas
Network.

Репрезентативні сайти:
Representative sites:

Легенда
Legend

- затверджені Смарагдові об'єкти
Approved Emerald Network sites
- номіновані Смарагдові об'єкти
Nominated Emerald Network sites
- території природно-заповідного фонду (ПЗФ)
Protected Areas Network

1

Біосферний резерват
«Розточчя»
Roztochia Biosphere Reserve

2

Північне Поділля
Pivnichne Podillia

3

Сколівські Бескиди
Skolivski Beskydy

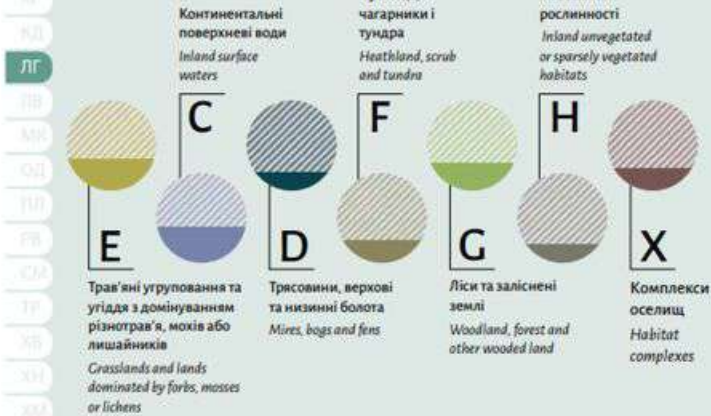

Природні оселища, що охороняються Protected natural habitats

Основною водною артерією області є р. Сіверський Донець, яка формує велику заплаву та широкий пояс лісових біотопів у власній долині. Притоки річки на півночі області виступають головним осередком біотопів крейдяних відслонень у Європі.

The main water artery of the region is the Siverskyi Donets River, which forms a large floodplain and a wide belt of forest biotopes within its valley. Its northern tributaries are a key stronghold of chalk outcrop biotopes in Europe.

На півдні області, у басейні річки Міус, розташоване пасмо Донецького кряжа із найбільшими масивами кам'янистих степів серед країн-членів Ради Європи.

In the southern part of the region, within the basin of the Mius rivers, stretches the Donetsk Ridge, featuring the largest complexes of rocky steppes among Council of Europe member states.

49%

від усіх тварин Резолюції 6 охороняється на території області, зокрема:

Совка смовдева
(*Coryna borellii lunata*)
Smovdeva moth

Для цього виду Луганщина є єдиною точкою спостережень у Східній Європі.

Luhansk Region represents the only observation point for this species in Eastern Europe.

Вусач окатий плямистий
(*Mesosa myops*)
Spotted mesosa Longhorn Beetle

У межах країн Бернської конвенції цей вид трапляється тільки в Україні.

Within the Bern Convention countries, this species occurs only in Ukraine.

Перегузня
(*Vormela peregusna*)
Marbled Polecat

Найбільш строкатий та яскравий звір Європи.

Europe's most colorful and striking small mammal.

25%

від усіх рослин Резолюції 6 охороняється на території області, в тому числі, – рідкісні ендеміки східноєвропейських степів:

Смілка крейдяна
(*Silene cretacea*)
Chalk silene

Росте виключно на крейдяних відслоненнях Донеччини й Луганщини.

It grows exclusively on chalk outcrops of Donetsk and Luhansk regions

Астрагал донський
(*Astragalus tanaicus*)
Don astragalus

В межах країн Ради Європи зростає лише на Луганщині.

Within the Council of Europe countries, it occurs only in the Luhansk Region.

<https://uncg.org.ua/life/>

